

RAPPORTAGE RESULTATEN AANPAK GANZENOVERLAST IN DELFLAND 2018

Op 14 februari 2017 heeft D&H ingestemd met de aanpak van de ganzenoverlast door Delfland. Hierbij zijn maatregelen genoemd die Delfland kan nemen om bij te dragen aan het beperken van overlast en schade aan de vegetatie in natte ecologische zones (NEZ) en het negatief beïnvloeden van de zwemwaterkwaliteit (bacteriën en blauwalgen). In deze notitie wordt een overzicht gegeven van de in 2018 door en/of in samenwerking met Delfland uitgevoerde maatregelen en acties.

1. Inventarisatie nesten van ganzen en behandelen van de eieren.

In 2018 zijn, net als in 2017 nestbehandelingen uitgevoerd. De eieren in de aangetroffen nesten zijn behandeld met maaskiemolie of lek geprikt, waarmee wordt voorkomen dat alle eieren uitkomen. Eén ei per nest wordt niet behandeld en mag uitkomen, om te voorkomen dat de broedende ganzen het behandelde nest verlaten en een nieuw nest beginnen. Het niet uitkomen van de behandelde eieren draagt bij aan beperking van de groei van de populatie, maar vermindert niet de overlast door volwassen ganzen.

Het veldwerk is in 2018 uitgevoerd in drie rondes conform het protocol van de FBE Zuid-Holland. In tabel 1 is een overzicht gegeven van de aangetroffen nesten en het aantal behandelde eieren.

Ter informatie is ook een overzicht gegeven van het aantal bewerkte eieren in het gebied van Delfland vanaf 2016 (tabel 2). De gegevens van 2018 voor heel Delfland zijn nog niet beschikbaar.

Tabel 1: Overzicht van het aantal behandelde nesten en eieren in 2017 en 2018 in opdracht van Delfland.

	Canadese gans		Grauwe gans		Nijlgans		Boerengans		Totaal	
	Nesten	Eieren	Nesten	Eieren	Nesten	Eieren	Nesten	Eieren	Nesten	Eieren
Wk 11										
2017	2	6	6	30	2	17	7	40	17	93
2018	3	4	24	93	1	3	2	10	31	110
Wk 14										
2017	40	143	9	42	6	46	3	10	58	241
2018	20	60	9	43	3	16	1	8	33	127
Wk 17										
2017	24	84	5	11	1	4	2	12	32	111
2018	16	75	5	27	-	-	-	-	21	102
Totaal										
2017	66	233	20	83	9	67	12	62	107	445
2018	39	139	38	163	4	19	3	18	84	339

Tabel 2: Gerapporteerd aantal bewerkte eieren in (WBE) Delfland vanaf 2016 (Bron FBE ZH).

	Canadese gans		Grauwe gans		Nijlgans		Boerengans		Totaal	
		Eieren		Eieren		Eieren		Eieren		Eieren
Totaal		1.000		1.914		716		780		4.410
2016		1.000		1.914		716		780		4.410
2017		1.484		2.031		786		773		5.074

De aantallen bewerkte eieren in (WBE) Delfland in 2018 zijn nog concept en mogen derhalve niet gedeeld worden (Bron FBE ZH).

De resultaten van de nestbehandeling zijn ingevoerd in het registratiesysteem van de FBE ZH (DORA). Daarnaast is er van de, in opdracht van Delfland, bewerkte eieren een rapportage gemaakt¹, waarin ook de behandelde nesten zijn weergegeven op overzichtskaarten en gedetailleerde kaarten.

¹ Ganzen in werkgebied Hoogheemraadschap van Delfland, nestbehandeling 2018, Adviesbureau E.C.O. Logisch, 10-09-2018.

Belangrijkste conclusies:

- In de onderzochte NEZ en waterbergingen in 2018 zijn 84 ganzennesten aangetroffen en 339 eieren behandeld. Dit is minder dan in 2017 (107 nesten en 445 eieren). Dit kan een gevolg zijn van de nestbehandeling in 2017. Als ganzen op een bepaalde locatie niet succesvol kuikens kunnen grootbrengen, kan dit leiden tot kiezen voor een andere locatie;
- In 2018 zijn beduidend minder nesten van Canadese ganzen aangetroffen dan in 2017 en voor grauwe ganzen geldt het omgekeerde. Een oorzaak hiervan is niet bekend;
- In 2018 zijn evenals in 2017, de meeste nesten behandeld in de waterberging nabij de Nieuwlandse Molen (26 nesten) en een nvo in de Boschpolder (23 nesten). Zie voor locaties bijlage 1.

Aanbevelingen uit genoemde rapportage zijn:

- Binnen het beheergebied van Delfland wordt nog niet overal ingezet op nestbehandeling. Om met deze methode de aantallen ganzen in de zomer te reduceren, is het van belang dat alle partijen waar ganzen broeden, uitvoering geven aan het provinciale beleid;
- Op particuliere gronden tussen de kassen in het Westland zien koppels ganzen kans hun jongen groot te krijgen. Het zijn hier steeds kleine koppels. Inzetten op nestbehandeling van losse broedgevallen, betekent een grote inspanning voor een relatief klein resultaat. Rendabeler is het om nestbehandeling uit te voeren op locaties waar veel ganzen bij elkaar broeden. Dit is het geval langs de tunnelbak van de A4, tussen Schipluiden en Schiedam, bij de Groenzoom tussen Pijnacker-Nootdorp en Lansingerland en in de Vlaardingse Vlietlanden. Voor zover bekend vindt hier geen nestbehandeling plaats.

Het wordt zinvol geacht deze aanbevelingen te gebruiken in de bestuurlijke overleggen met de betreffende terreinbeherende instanties (gemeenten, Staatsbosbeheer, e.d.).

2. Bij ontwerpen nieuwe NEZ:

Bij het ontwerpen van nieuwe NEZ wordt onaantrekkelijkheid voor ganzen meegewogen en waar schade door ganzen wordt verwacht, worden tijdelijke ganzenweringen (rasters) geplaatst. In 2018 zijn er tot nu toe alleen rasters geplaatst bij de aangebrachte aquafloramatten met oevervegetatie in de vispaaiplaats Zeven Gaten in De Lier en bij een nvo langs de Gantel in Honselersdijk (Nieuweweg). Bij de aanleg van nieuwe NEZ wordt het risico op schade aan de vegetatie in de betreffende NEZ voor een afgesproken contactperiode gelegd bij de aannemer.

In 2018 is evenals in 2017 in Plas Prinsenbos aanzienlijke schade door ganzen geconstateerd aan de nvo (alle vegetatie weggevreten/vertrapt) langs het schiereiland, dat het zwemgedeelte afschermt van de plas tegen inwaaien van blauwalgen. In de Samenwerkingsovereenkomst Plas Prinsenbos is o.a. afgesproken dat de gemeente eigenaar wordt van het 'schiereiland' en verantwoordelijk is voor het wegvangen van de ganzen op de zwemlocatie binnen de mogelijkheden van de wet, zodat er op de zwemlocatie geen ganzen voorkomen.

3. Faciliteren afschot (verhuur van jachtrechten).

In 2017 heeft Delfland het jachtrecht van 144 kadastrale percelen van Delfland verhuurd aan de WBE Delfland, inclusief de toestemming voor beheer en schadebestrijding. De WBE heeft vervolgens het jachtrecht van deze percelen met een oppervlakte van totaal circa 172 ha watergangen, dijken, kades, weiland uitgeven aan de relevante jagers van de WBE. Hierdoor is populatiebeheer en schadebestrijding op deze percelen m.i.v. 2018 mogelijk geworden. Gegevens over afschot van ganzen en nestbehandeling in Delflands gebied worden door de WBE Delfland ingevoerd in het registratiesysteem (DORA) van de FBE ZH. De gegevens van het gerapporteerde afschot van ganzen in heel Delfland in 2018 komen medio 2019 beschikbaar. Van 2016 en 2017 zijn deze wel beschikbaar, zie tabel 3.

Tabel 3: Gerapporteerd afschot ganzen in (WBE) Delfland vanaf 2016 (Bron FBE ZH).

	2016	2017*
Canadese gans	1.976	2.488
Grauwe gans	1.780	1.288
Brandgans	47	103
Nijlgans	1.011	952
Boerengans	14	25
Kolgans	302	355
Indische gans	-	-
Totaal:	5.130	5.211

4. (Ambtelijke) Regiogroep Ganzenbeheer Delfland-Schieland

Om inzicht te houden in de populatieontwikkeling standganzen, effect van genomen maatregelen en voor afstemming en eventuele bijstelling van maatregelen neemt Delfland sinds 2015 deel aan deze ambtelijke regiogroep. De regiegroep evalueert onder andere de activiteiten van afgelopen zomerseizoen en inventariseert verbeterpunten ten behoeve van het in 2019 op te stellen nieuwe Faunabeheerplan Ganzen.

Tabel 4: Resultaat van de jaarlijkse zomerganzentellingen in de gebieden van de WBE Delfland en WBE Schieland en de doelen voor 2020.

	WBE Delfland			WBE Delfland + Schieland					Doel
	2016	2017	2018	2012	2013	2016	2017	2018	2020
Canadese gans	4.945	3.827	5.282	3.526	3.198	5.782	4.397	5.930	0
Grauwe gans	4.180	5.295	5.751	8.263	10.047	10.094	10.416	10.007	1.400
Brandgans	265	280	78	296	237	324	285	320	100
Nijlgans	1.531	1.387	2.379	1.929	1.190	2.208	2.384	3.313	0
Boerengans	629	457	525	729	675	862	726	706	0
Kolgans	0	1	0	10	18	1	1	0	0
Indische gans	2	0	0	5	9	2	0	0	0
Totaal:	11.552	11.247	14.015	14.758	15.374	19.273	18.209	20.276	1.500

Op 21 juli 2018 is de jaarlijkse (landelijke) zomerganzentelling in Zuid-Holland gehouden. De resultaten hiervan zijn door de FBE verzameld en verstuurd naar het bureau CLM voor nadere bewerking en rapportage. Deze rapportage zal eind december 2019 beschikbaar zijn. De Provincie geeft aan dat de tellingen van de ganzen moeizaam verlopen, onder meer omdat verblijfplaatsen van ganzen zijn moeilijk bereikbaar kunnen zijn en ganzen door vegetatie slecht zichtbaar kunnen zijn. Ook doet de provincie een oproep aan de bij het Faunabeheerplan Ganzen aangesloten organisaties om actiever te participeren bij de ganzentellingen (leveren meer vrijwilligers).

5. Periodiek overleg met de Wildbeheereenheid Delfland

Periodiek overleg met de WBE Delfland over schadebestrijding op 'probleemlocaties' van Delfland (waar onaanvaardbare schade en/of overlast door ganzen optreedt) is zinvol. Vooral nog is er in 2018 nog geen aanleiding geweest voor zo'n overleg.

6. Aanvullende acties door Delfland

Convenant vermindering vogelaanvaringen RTHA

Delfland is aangesloten bij de regiegroep Vermindering vogelaanvaringen Rotterdam The Hague Airport (RTHA). Doel is het risico op vogelaanvaringen (o.a. ganzen) met vliegtuigen op en rond RTHA terug te dringen. Gemaakte afspraken hieromtrent worden vastgelegd in een convenant.

Partijen binnen het overleg concluderen dat ondanks alle inspanningen op het gebied van nestbehandelingen en jacht de ganzenpopulatie binnen de provincie onvoldoende afneemt, i.e. stabiel hoog is. Er zijn duidelijke gedragsveranderingen bij de ganzen waarneembaar, welke te relateren zijn aan de aanpak van de populatie. Ganzen worden veel actiever in de nachten, komen niet terug op bekende broedplaatsen, verplaatsen zich binnen de regio, gaan broeden in de steden, trekken naar de duinen etc. Nestbehandelingen zijn nuttig, maar maatregelen zoals jagen op- en het afvangen en doden van ganzen zijn noodzakelijk voor het daadwerkelijk verminderen van de huidige populatie. Dit zal meegenomen worden in het in 2019 op te stellen nieuwe Faunabeheerplan Ganzen (het huidige plan loopt tot medio 2020).

Bestuurlijk overleg met PZH

In maart 2018 hebben Delft en Delfland in een bestuurlijk overleg met PZH aangedrongen op een actievere rol van PZH bij de aanpak van de ganzenproblematiek. Dit heeft o.a. geleid tot twee toezeggingen:

1. *Opstellen van een brief over de regionale ganzenproblematiek;*
PZH heeft deze brief, die met medewerking van Delft en Delfland is opgesteld, in week 23 gestuurd aan alle gemeenten in Zuid-Holland. In de brief wordt aan de gemeenten o.a. gevraagd om inzet om de ganzenproblematiek het hoofd te bieden.
2. *Organiseren van een regionale bijeenkomst over de aanpak van de ganzenproblematiek.*
Betreft een provinciale bijeenkomst voor bestuurders van gemeenten en andere grote terreinbeheerders, gevolgd door een meer operationele bijeenkomst om feitelijk invulling te geven aan maatregelen voor 2019.

Communicatie - ganzenfilmpjes provincie Zuid-Holland

N.a.v. een motie in de Provinciale Staten van ZH over meer focus op communicatie op het dossier 'Aanpak ganzenoverlast', heeft de provincie Zuid-Holland opdracht gegeven voorlichtingsfilmpjes te maken over de ganzenproblematiek. Deze zijn te vinden op YouTube. Delfland heeft hier op eigen verzoek ook aan bijgedragen. Het resultaat is te zien op Youtube <https://www.youtube.com/watch?v=iqyhCe5IYZI>.

Bestuurlijke overleggen met gemeenten

Naast bovenvermelde acties, heeft Delfland in bestuurlijke overleggen met diverse gemeenten in Delfland ook gesproken over door ganzen veroorzaakte schades en de noodzaak van de aanpak van de ganzenproblematiek. Hierbij wordt ook ingegaan op de kansen die er zijn op het gebied van het op de kaart zetten van ganzenvlees als circulair/streekeigen product.

3. Conclusies en aanbevelingen

Delfland heeft ook in 2018 uitvoering gegeven heeft aan de aanpak, waarmee D&H op 14 februari 2017 heeft ingestemd. Zo heeft er wederom nestbehandeling plaatsgevonden, zijn er bij de aanleg van NEZ tijdelijk ganzen werende rasters aangelegd en is er deelgenomen aan diverse overleggen over ganzenbeheer.

Provincie breed wordt geconcludeerd dat ondanks alle inspanningen op het gebied van nestbehandelingen en jacht de ganzenpopulatie binnen de provincie onvoldoende afneemt, i.e. stabiel hoog is. Er zijn duidelijke gedragsveranderingen bij de ganzen waarneembaar, welke te relateren zijn aan de aanpak van de populatie. Nestbehandelingen zijn nuttig, maar maatregelen zoals jagen op- en het afvangen en doden van ganzen zijn noodzakelijk voor het daadwerkelijk verminderen van de huidige populatie. Dit zal meegenomen worden in het in 2019 op te stellen nieuwe Faunabeheerplan Ganzen (het huidige plan loopt tot medio 2020).

Aanbevolen wordt dat Delfland ook in 2019 onverminderd inzet op de aanpak van de ganzenoverlast. Daartoe wordt aanbevolen in 2019, naast voortzetting van de acties/maatregelen zoals benoemd in 2018, de volgende acties uit te voeren:

- Het in 2019 actief bijdragen aan de totstandkoming van het nieuw op te stellen Faunabeheerplan Ganzen.
- Het binnen Delfland actief werven van vrijwilligers voor de in de zomer uit te voeren ganzentelling.
- Het in bestuurlijke overleggen met gemeenten en natuurorganisaties aandacht blijven vragen voor een gezamenlijke aanpak van het bestrijden van de overlast door ganzen.
- Het continueren van de nauwe samenwerking met de provincie op het dossier ganzen.
- Het houden van de provincie aan de gemaakte afspraak om jaarlijks een brede evaluatie te organiseren over de uitgevoerde maatregelen en het effect op de ganzenpopulatie en de resultaten hiervan breed kenbaar te maken. Doel hiervan is het verbeteren van de samenwerking tussen de betrokken partijen en het vergroten van het draagvlak voor uitvoering van maatregelen.